

BARUHS: VEIDOT MANTOJUMU IZNĪCĪBAI NOLEMTĀ PASAULĒ

SABATA PĒCPUSDIENAI

NEDĒĻAS PĒTĪJUMIEM:

Jes. 53:1-5; Jer. 7:1-11; Jer. 28, 45; Mat. 6:25-34.

ATMIŅAS PANTS:

„Jāturas pie bauslības un liecības! Ja nē, tad runātam vārdam neausīs rīta gaisma!” (Jes. 8:20)

Pasaule, kādu to pazina Baruhs, tuvojās tās galam. Jeruzaleme un Jūda piedzīvoja pēdējos slavas brīžus. Asīrija, kas jau vairāk nekā divsimt gadu valdīja seno Tuvo austrumu pasaulē, sašķēlās līdz pilsoņu karam un strauji zaudēja varu pār vasaļu pavalstīm. Tajā pašā laikā pie apvāršņa parādījās jauna supervara: Babilonija. Jūda īsu brīdi piedzīvoja nelielu uzplaukumu un veiksmīga ķēniņa Josijas (640. – 609. g.p.m.ē.) vadībā pat paplašināja savu teritoriju un atjaunoja solījumu pielūgt patieso Dievu. Tomēr, ņemot vērā straujās pārmaiņas septītā gadsimta beigās, arī Jeruzalemes ziedu laiki strauji tuvojās izskaņai. Ķēniņš Josija krita cīņā pret ēģiptiešiem (2. Ķēn. 23:29). Pēc viņa vadību pārņēma viņa dēli, kuriem nebija tāds statuss kā tēvam, un tie pieļāva nāvīgu kļūdu – nemitīgi sacēlās pret Babiloniju. 586. g.p.m.ē. visbeidzot Jeruzaleme tika ieņemta, iznīcināts templis un daudzi jūdi aizvesti gūstā.

Baruhs dzīvoja šajā dramatisko pārmaiņu un zaudējumu laikā. Bet, lai gan visapkārt pasaule šķita brūkam, viņš atstāja mantojumu, ko nevarēja iznīdēt ne ķēniņi, ne kari.

Ko varam mācīties no Baruha, šajā ceturksnī pēdējā pētāmā Bībeles varoņa?

Lūdzu, iepazīstieties ar šīs nedēļas tēmu, lai sagatavotos Bībeles studijām 25. decembrī.

BARUHA PASAULE

Baruha pasaule bija veidota ap noteiktām tā laika sabiedrībā valdošām politiskām, ekonomiskām un reliģiskām realitātēm. Politiski izsakoties, Jūdas valsts iznīca Babilonas ietekmes priekšā. Spēcīgas nacionālistiskas apakšstraumes ietekmējas visas sabiedrības jomas. Cilvēki vēlējas atbrīvoties no Babilonijas. Ekonomiskajā ziņā veicās ļoti labi, vismaz tiem, kas peļņas nolūkos mācēja izmantot trūcīgos. Protams, pastāvēja arī senās Jūdas reliģiskā sistēma, kas bija paredzēta kā visas sabiedrības pamats.

Izlasiet Jer. 7:1-11. Nosauciet dažas svarīgākās morāles un garīgās problēmas, par kurām cilvēki tika brīdināti. Kā to varam pielīdzināt mūsdienām? Pievērsiet īpašu uzmanību 4. pantam. Kas cilvēkiem šajā tekstā tiek sacīts? Ko mēs no tā varam iegūt sev? _____

Baruha vārds nozīmē „svētītais”, un Baruhs tiešām šķita svētīts. Viņš bija tekstu pārrakstītājs, tāpat ļoti izglītots cilvēks. Šķiet, ka viņš piedzima rakstvežu ģimenē un viņam bija visi nepieciešamie ģimenes sakari.

Nav zināms, kā un kāpēc Baruhs pievienojās priestera un pravieša Jeremijas kalpošanai. Iespējams, ka Baruhu pievilka Jeremijas drošās attiecības ar Dievu. Patiešām, Jeremijas sludinātais sociālais, politiskais un ekonomiskais ideāls cieši balstīts uz Dieva atklāsmēm. Jeremija nebaidās iestāties par Dieva Vārdu, pat ja tas ir šķietami politiski nepareizi. Jeremija ar savām vīzijām sniedzis unikālus ieskatus par viņa laika sabiedrības struktūru nepilnībām un vājībām. Dievs viņu aicināja brīdināt par iespējamām viņu rīcības sekām, ja viņi nemainītu savu dzīvesveidu. Varbūt vēlme būt daļa no šīs misijas bija iemesls, kādēļ Baruham tika piešķirta šī īpaša loma.

Vēlreiz pārslasiet Jer. 7:1-11. Kā šos vārdus varētu attiecināt uz jums, jūsu personīgajām attiecībām ar Dievu? Kādas lietas jūsu dzīvē būtu jāmaina? Varbūt arī jūs uzticieties kādiem viltus vārdiem jeb idejām? Cik lielā mērā jūs esat gatavs godīgi atbildēt uz šiem jautājumiem? _____

JEREMIJAS RAKSTVEDIS

Jeremijas grāmata paver unikālu ieskatu Bībeles sarakstīšanas procesos. Jeremijas rakstvedis Baruhs reāli piedalījās Dieva Vārda izplatīšanā un saglabāšanā. Jer. 36:4 Jeremija pasauca Baruhu, un, viņam diktējot visiem cilvēkiem domāto vēsti, Baruhs to visu pārrakstīja uz pergamenta ruļļa. Tas ir lielisks inspirācijas piemērs. Dievs pravieti Jeremiju nekontrolēja fiziski un nekustināja viņa roku, lai tā rakstītu. Dievs Jeremijam sniedza vīzijas un vēstījumus. Parasti pravietis pēc to saņemšanas tās pieraksta savā valodā. Šajā konkrētajā gadījumā Jeremija pats nerakstīja, bet diktēja Baruham, kurš tālāk šo vēsti paziņoja plašākai publikai. Tā kā Jeremija galmā bija zaudējis labvēlību un viņam tikta liegta ieeja templī, Baruhs svētajā dienā templī nolasīja pravieša vēsti. Baruhs neapgalvoja, ka runā savā vai Jeremijas vārdā; tā bija Dieva vēsts.

Jer. 28 izlasiet stāstu par Ananiju. Kā šis stāsts atklāj Jes. 8:20 atspoguļoto principu? _____

Dieva vēsts nepakļaujas un nepiemērojas sabiedrības viedoklim. Ja ne vienmēr, tad ļoti bieži tā nav „politiski korekta”. Dievs arī nenonāk pretrunā ar Sevi; cilvēku šīs vēsts tulkojums vai izpratne var būt pretrunīga, bet pati vēsts nekad nebūs pretrunā ar Dieva pārējām vēstīm.

Jer. 28:7-9 pravietis runā par Svēto Rakstu vienotību, kas balstīta uz piepildītu pravietojumu. Šajā nodaļā aprakstītā viltus pravieša pāragrā nāve spilgti uzsver šo būtisko principu.

Galvenā doma ir, ka Dievs mums ir devis ne tikai Savu Vārdu, bet arī labus iemeslus šim Vārdam uzticēties. Tas attiecas arī uz tā daļām, kuras, iespējams, pilnībā nesaprotam vai kas mums nešķiet skaidras. Mūs glābj nevis Bībele, bet Jēzus; bet Svētajos Rakstos Viņš mums Sevi atklāj vairāk kā jebkur citur.

Darbojas daudz varu, kuru mērķis ir vājināt mūsu uzticēšanos Dieva Vārdam. Nosauciet šīs varas un pajautājiet sev, kā pret tām iespējams aizsargāties. Galu galā, ja neticēsim Bībeles vēstij, vai vēl paliek kam uzticēties? _____

IZJAUKTAS AMBĪCIJAS

Jer. 36

Šķiet, ka Jūdas iedzīvotāji beidzot aptvēra situācijas nopietnību. Jer. 36:9 aprakstīts, kā cilvēki pulcējās templī, lai kopīgi dienu gavētu Kunga priekšā. Baruhs, izmantojot profesionālās saiknes ar citiem rakstvežiem, sev nodrošināja labu vietu, kas atradās pie tempļa ieejas. Arī šoreiz Baruhs lasīja Jeremijas diktētos pierakstus. Pēc šīs vēsts publiskas nolasīšanas amatpersonas Baruham lūdza to viņiem nolasīt slēgtās telpās. Amatpersonas, iztaujājot par šīs vēsts izcelsmi, nolēma par to informēt arī ķēniņu. Uz īsu mirkli šķita, ka Jūdā varētu notikt kādas pārmaiņas.

Baruhs tobrīd piedzīvoja nelielu cerību uzplaisnījumu. Ja kaut kas mainītos, lielā mērā atmaksātos viņa atbalsts Jeremijam. Iespējamo reformu gadījumā viņš kļūtu par svarīgu vīru, iespējams, viņu pat ieceltu kādā augstā amatā valdībā.

Ko ķēniņa reakcija nozīmēja attiecībā uz Baruha cerībām, vismaz profesionālajā līmenī? Skat. Jer. 36. _____

Rullī tika gatavoti no papirusa un bija visnotaļ dārgi. Tos pārrakstīja ar roku, tādējādi katrs rullis tika uzskatīts par retu un dārgu mantu. Konkrēti šis rullis bija Dieva vēsts ķēniņam Jojakīmam. Ķēniņš un viņa kalpi, sistemātiski rulli graizot un sadedzinot, izradīja tīšu Dieva pazemošanu. Rulli sadedzināt nozīmēja iznīcināt Baruha smago daudzu stundu darbu.

Baruhs, kurš, iespējams, cerēja uz kādu godpilnu amatu galmā, saprata, ka viņš līdz šim aizstāvējis „nepareizo” spēlētāju, tādējādi liedzot sev nākotni karaliskajā Jeruzalemes galmā. Viņš bija arī saniknojis ietekmīgāko cilvēku valstī. Šis ir uzskatāms piemērs tam, kā, iestājoties par Dievu, cilvēks var kaut ko zaudēt.

Baruhs un Jeremija nokļuva meklējamo sarakstā. Ķēniņa aģenti pārmeklēja pilsētu, lai atrastu šos dumpiniekus. Sekošana Dievam nav domāta glāvuļiem vai cilvēkiem, kuri vēlas Dievu izmantot, lai veidotu sev veiksmīgāku karjeru. Kļūt par Dieva vēstnesi nenozīmē vadīties pēc personīgajām ambīcijām, bet gan ļaut savā dzīvē īstenoties Dieva gribai, neatkarīgi no sekām. Dažkārt šis sekas var būt pat ļoti smagas.

Kādas sekas sekošanai Dievam bijušas jūsu dzīvē? Vai atceraties kādu gadījumu, kad jums, iestājoties par kādu bibelisku principu vai Dieva bausli, nācās zaudēt vai upurēt kaut ko svarīgu? Pārdomājiet savas atbildes nozīmi. _____

BRIESMAS

Dievs vēltija īpašu vēsti Baruham (Jer. 45). Tas nav pārsteidzoši, ņemot vērā tā brīža apstākļus.

Pirmkārt, vēsturiskā atsauce Jer. 45:1 uz ceturto Jojakīma valdīšanas gadu 45. nodaļu secīgi ierindo pēc 36. nodaļas. Visticamāk Jeremija atradās apcietinājumā, un reformācija Jūdas vadītāju vidū vairs nav dienaskārtībā. Otrkārt, Baruha nāktone, vismaz no pasaulīgā viedokļa raugoties, labākajā gadījumā šķiet neskaidra. Balstoties uz Jer. 45:3, varētu teikt, ka Baruham dzīvē īpaši neveicas.

Protams, kritušā pasaulē atstumtība, skumjas vai depresīvas izjūtas ir dabīga cilvēku eksistences daļa. Ir daudz iemeslu šādi justies, un nekad nevajag uzskatīt, ka šādas izjūtas ir nepareizas vai grēcīgas. Atkarībā no apstākļiem gandrīz var apgalvot, ka šādas jūtas nepiedzīvot būtu necilvēcīgi. Pavisam noteikti varam apgalvot, ka daudzi bībeliskie varoņi noteikti piedzīvoja izmisuma brīžus (skat. 1. Kĕn.19:4; Īj. 6:2, 3; Ps. 55:4). Domājot, ka spēsim no šādām izjūtām izvairīties, mānām paši sevi.

Izlasiet Jes. 53:1-5. Kāds noskaņojums un izjūtas šajā tekstā tiek atspoguļotas? Kurš tās piedzīvoja? Par ko tas liecina? _____

Emocionālu pārdzīvojumu un skumju brīžos svarīgi atcerēties, ka tas nenozīmē, ka Dievs būtu mūs pametis. Tas nozīmē vienīgi to, ka kritušajai cilvēcei, tostarp mums, šajā dzīvē nākas ciest. Zināmā mērā nav svarīgi, vai šīs ciešanas ir mūsu vai kā cita vainas dēļ. Svarīgi ir, lai, neskatoties uz ciešanām, mēs neļautu jaunajam izmantot mūsu bēdas, lai mūs novērstu no Dieva, sarūgtinātu vai sanaidotu ar Dievu. Svarīgi ir turēties pie Dieva piedošanas, dziedināšanas, labākas nākotnes un apsolījumiem par jaunu dzīvi jaunās debesīs un jaunajā zemē.

Katrs no mums cer uz to labāko; katrs ilgojas pēc labākas dzīves jau tagad. Tomēr, ņemot vērā šīs pasaules stāvokli, visbiežāk tas nenotiek vai arī notiek ne tā, kā mēs to būtu vēlējušies. Līdz ar to, lai ko mēs pārdzīvotu, ir svarīgi neaizmirst lielo cerību, kas mūs sagaida, – kad uz visiem laikiem tiks iznīcināta grēka, ciešanu un nāves briesmīgā pieredze.

Nosauciet savus mīļākos Bībeles apsolījumus par jauno dzīvi nākamībā. Lasiet tos, lūdziet par tiem un lūdziet, lai Dievs dod ticību pie tiem turēties, līdz pienāks brīdis, kad tie tiks īstenoti. _____

KO TAS DOS?

Izlasiet Jer. 45. Ko šis teksts atklāj par Dievu? Ko tas liecina par Baruhu? _____

Baruhs bija noskumis, sāpināts, nemierīgs un noguris. Baruhs redzēja, kā tiek iznīcināts viņa dzīves darbs, aizslaukot visus viņa sapņus un cerības kā nebijušus.

Arī Dieva sirds sāp. Viņš ar mīlestību veidoja un sargāja Izraēlu. Vairāk nekā tūkstoš gadu Dievs kā Tēvs, mocīdamies sāpēs par stūrgalvīgu, dumpīgu bērnu, Savus ļaudis brīdināja un centās tos pamācīt. Baruha sāpes un skumjas bija vien vāja Dieva izjūtu atblāzma. Varbūt tieši tādēļ mūsu skumjas Dievu aizkustina vienmēr. Mēs savās sērās nekad neesam vieni. Visvarenais Dievs, kurš zina, cik mums katram matu uz galvas, atlicināja laiku, lai uzrunātu un sniegtu mierinājumu un cerību šim noskumušajam rakstvedim. No sodības, kas drīz kritis pār Izraēlu, Baruhs tiks izglābts. Dievs pasargās viņa dzīvību. 5. pantā izteikto apsolījumu – „Es ļaušu saglabāt savu dzīvību visur, kurp vien tu dosies!” – varam manīt arī citās Jeremijas grāmatas nodaļās (Jer. 21:9, 38:2 un 39:18). To lasot, rodas priekšstats par kareivi, kurš pēc zaudētas cīņas spējis izglābt savu dzīvību.

Paradoksāli, ka glābšana iegūstama, vienīgi „zaudējot”. Jēzus izcīnīja lielo uzvaru caur pazemojumiem un šķietamu zaudējumu pie krusta. Mēs varam iegūt drošību vienīgi, ja pārstājam cīnīties un atdodam savu dzīvi, plānus un nākotni Dieva rokās. Atdodot visu Viņa rokās, mēs iegūstam Viņa drošību.

Kādas līdzības parādās starp Jer. 45:1-5 un Mat. 6:25-34? _____

Jeremijas 45. nodaļā Dievs Baruham atgādina par to, kas patiesībā ir svarīgs. Mateja 6. nodaļā Jēzus mums atgādina, ka dzīvība ir daudz svarīgāka par mūsu pasaulīgajiem īpašumiem. Neskatoties uz visiem sapņiem par varenību, izmisuma brīdī viss, kas bija svarīgs, bija tikai Baruha dzīvība. Ironiski, ka, lai gan Baruhs saistības ar Jeremiju dēļ zaudēja potenciāli ļoti labu amatu Jeruzalemes politiskajā arēnā, šī saikne patiesībā izglāba viņa dzīvību un palīdzēja viņam veidot lielāku mantojumu, nekā viņš jebkad būtu spējis iedomāties.

Tas ir mantojums, kuru pēdējo 13 nedēļu laikā esam pētījuši, aplūkojot dažādu Vecās Derības „otrā plāna” varoņu dzīves. Lielākā daļa cilvēku, kurus esam iepazinuši, nebija sava laika populārākās personības, bet viņu vārdi, nosaukumi vai darbi ir dokumentēti Svētajos Rakstos, lai mēs varētu no viņiem – gan viņu veiksmēm, gan neveiksmēm – mācīties.

TURPMĀKIEM PĒTĪJUMIEM:

„Paņēmis citu rulli, Jeremija to deva Baruham, kas no pravieša mutes tajā “rakstīja visus tos vārdus, kas bija Jūdas ķēniņa Jojakīma sadedzinātajā rakstu tīstoklī; bez tam viņš pierakstīja klāt vēl daudzus citus līdzīgus vārdus” (Jer. 36:28,32). Cilvēks savās dusmās pūlējās aizkavēt Dieva pravieša darbu, bet pat līdzekļi, ar kuriem Jojakīms centās norobežot Jehovas kalpa iespaidu, sniedza izdevību vēl skaidrāk atklāt dievišķās prasības.

Opozīcijas gars pret pārmētiem, kas noveda pie Jeremijas vajāšanas un apcietināšanas, pastāv vēl šodien. Daudzi atsakās ievērot atkārtotus brīdinājumus, to vietā labprāt uzklausa viltus mācītājus, kas glaimo godkārei un nepiemini viņu ļaunos darbus. Bēdu laikā tādi būs bez patvēruma un Debesu aizsardzības. Dieva izredzētajiem kalpiem droši un pacietīgi jāpanes grūtības un ciešanas, ko sagādā rājienu neievērošana un viņu vārdu un liecību sagrozīšana. Tiem uzticīgi jāturpina strādāt Dieva darbā, vienmēr pieminot, ka arī praviešiem senatnē un cilvēces Glābējam un Viņa apustuļiem Vārda dēļ bija jācieš zaimi un vajāšanas.” (Elena Vaita, „Pravieši un ķēniņi” 101. lpp. latv. izd.)

JAUTĀJUMI PĀRDOMĀM:

1. Kā mēs izprotam inspirāciju? Kā Elenas Vaitas dzīve un kalpošana palīdzējusi labāk izprast šo svarīgo jautājumu?

2. Kuri Bībeles varoņi piedzīvoja to, kā tiek iznīcinātas viņu personīgās ambīcijas, jo bija izvēlējušies palikt uzticīgi Dievam?

3. Bībeles studiju grupā pārrunājiet, no kā cilvēkiem nācies atteikties, lai iestātos par Dievu. Ko varam mācīties no citu pieredzes? Pajautājiet, vai kāds uzskata, ka tas, ko nācies upurēt, lai kalpotu Dievam, nebija tā vērts, ņemot vērā, ko šis cilvēks tā vietā saņēmis?

4. Kā jūs reagējat, ja kāds aizrāda par nepareizu rīcību? Vai jūs, pazemojoties uz ceļiem Dieva priekšā, to nožēlojat, vai arī, tēlaini izsakoties, vēstnesi „sodāt”? Ko jūsu atbilde liecina par jūsu dzīvi un, iespējams, nepieciešamajām pārmaiņām?

5. Kā lai saprotam, ka tas, ka ciešam (varbūt pat tiešu mūsu grēku rezultātā), nenozīmē, ka Dievs mūs ir atstājis? Kā varam iemācīties nezaudēt ticību, arī piedzīvojot lielas sāpes?